

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Moravský Krumlov

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Moravský Krumlov leží v Jihomoravském kraji jihozápadně od brněnské metropole a tvoří 1 z 21ti správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje, jehož stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- SO spravuje celkem 33 obcí (což je 8. nejvyšší počet v kraji);
- v dotčeném území žije celkem 22.235 obyvatel (což je pod průměrem kraje), z toho 5.893 v jádrovém městě;
- SO je nejhřidčeji osídleným obvodem (64 obyv./km²);
- rozlohou ca 348 km² se řadí mezi 8 největších obvodů.

Tabulka 1: Komparace SO ORP v Jihomoravském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Moravský Krumlov	33	22235	5893	348
Veselí nad Moravou	22	38931	11471	343
Znojmo	111	91197	33964	1242
Hustopeče	28	35503	5883	355
Slavkov u Brna	18	22055	6224	158
Pohořelice	13	13439	4678	195
Mikulov	17	19695	7410	244
Tišnov	59	29778	8849	342
Bučovice	20	15932	6450	171
Vyškov	42	51778	21496	547
Boskovice	73	51378	11446	511
Kyjov	42	55832	11483	470
Břeclav	18	59742	24925	439
Ivančice	17	24042	9604	172
Rosice	24	24904	5790	174
Blansko	43	55976	20841	351
Židlochovice	24	31050	3615	194
Šlapanice	40	63498	7076	343
Hodonín	18	61402	25094	286
Kuřim	10	21956	10814	77
Brno	1	378327	378327	230
Průměr za kraj	32	55650	-----	343

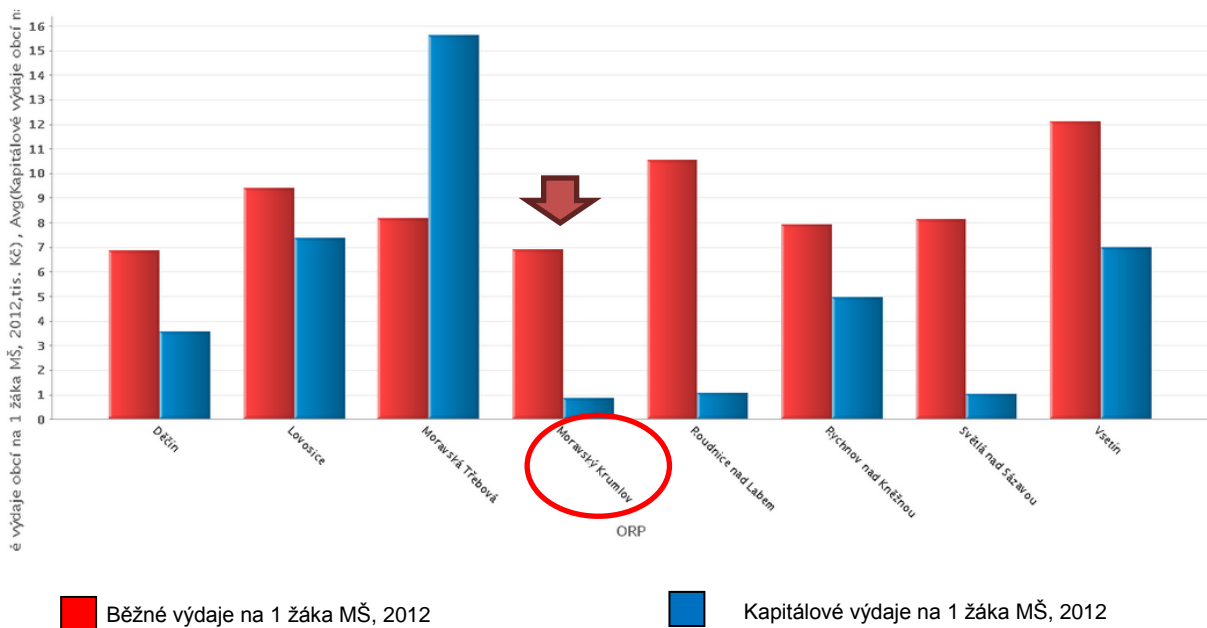
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdvíženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihomoravského kraje a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO (měřeno počtem obcí SO a počtem obyvatel jádrového města):

- SO ORP s počtem obcí ve správním obvodu 32 až 34 obcí (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Rychnov nad Kněžnou, Moravská Třebová, Světlá nad Sázavou, Vsetín, Děčín, Lovosice, Roudnice nad Labem);
- SO ORP s počtem obyvatel jádrové obce 5.500 až 6.000 (celkem 7 srovnatelných SO ORP: Hustopeče, Rosice, Jilemnice, Jablunkov, Vítkov, Horáždovice, Telč).

2. Předškolní a školní vzdělávání

Mezi ukazateli předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Moravský Krumlov zejména porovnání **běžných a kapitálových výdajů na žáky mateřských škol**. Běžné výdaje na žáka MŠ činí 6,92 tis. Kč/žáka a jsou po SO ORP Děčín 2. nejnižší ve skupině správních obvodů (dle kritéria počtu obcí v SO). Kapitálové výdaje na 1 žáka MŠ jsou dokonce na poslední příčce ve skupině a nedosahují ani hodnoty jednoho tisíce korun - 0,85 tis. Kč/žáka.

Obrázek 1: Běžné a kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obcí v SO ORP 32 – 34) na žáka MŠ (v tis. Kč)

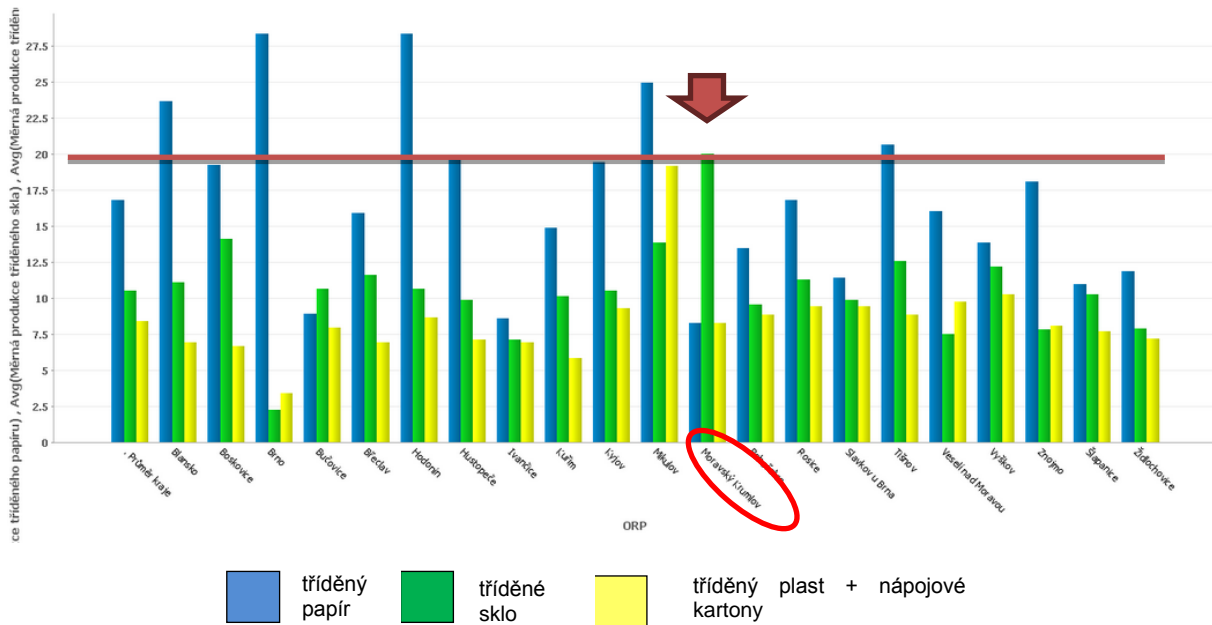

Pro úplnou ilustraci situace je vhodné zmínit, že i v rámci kraje dosahuje SO ORP Moravský Krumlov podprůměrných hodnot, naopak z hlediska běžných výdajů na žáky základních škol (16,49 tis. Kč/žáka) vykázal 3. nejvyšší hodnotu.

3. Odpadové hospodářství

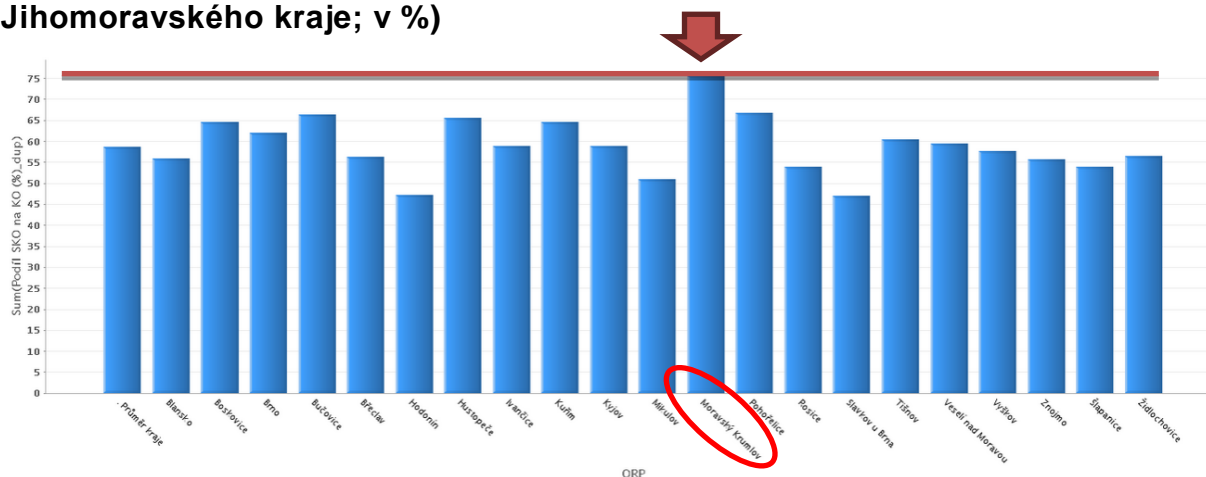
V oblasti odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu významné srovnání **měrné produkce tříděného odpadu** SO ORP Moravský Krumlov v rámci kraje. V moravskokrumlovském obvodu bylo vyprodukováno nejvíce tříděného skla (20 t/1.000 obyvatel) v kraji. Hodnota dosažená obvodem téměř dvojnásobně převyšuje průměr kraje, což je jistě pozitivní. Naopak v produkci tříděného papíru a tříděného plastu a nápojových kartonů (oba parametry - 8,28 t/1.000 obyv.) se pohybuje pod průměrem kraje (měrná produkce tříděného papíru je dokonce nejnižší v kraji). Viz obrázek 2, na kterém červená linie značí dosaženou úroveň moravskokrumlovského obvodu v měrné produkci tříděného skla.

Obrázek 2: Měrná produkce tříděného papíru, tříděného skla, tříděného plastu + nápojových kartónů vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje; v t/1.000 obyv.)

Zároveň má moravskokrumlovský obvod nejvyšší podíl směsného komunálního odpadu na komunálním odpadu v kraji (téměř 76 %). Viz obrázek 3.

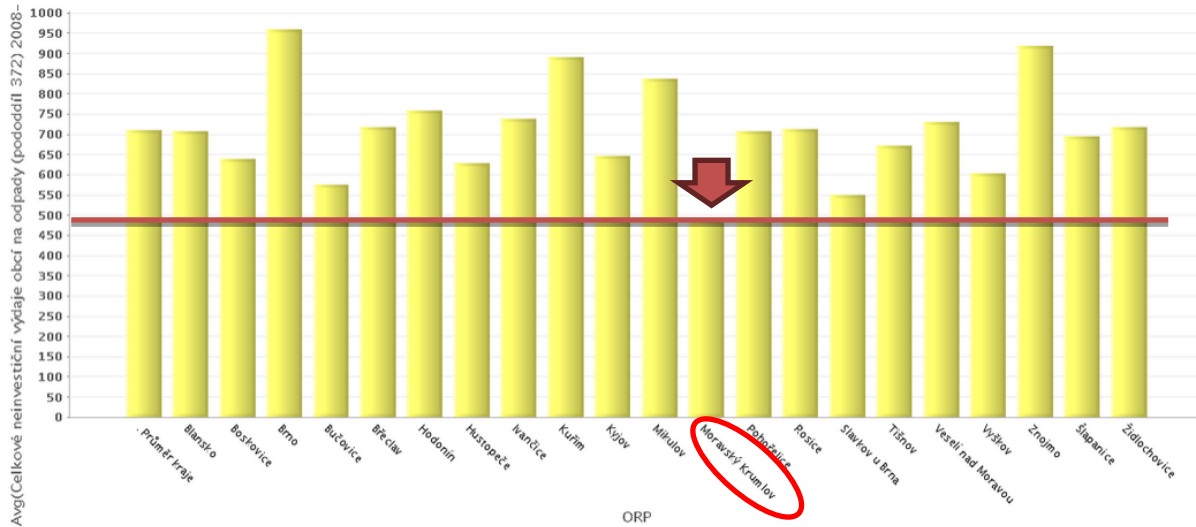
Obrázek 3: Podíl SKO na KO vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje; v %)

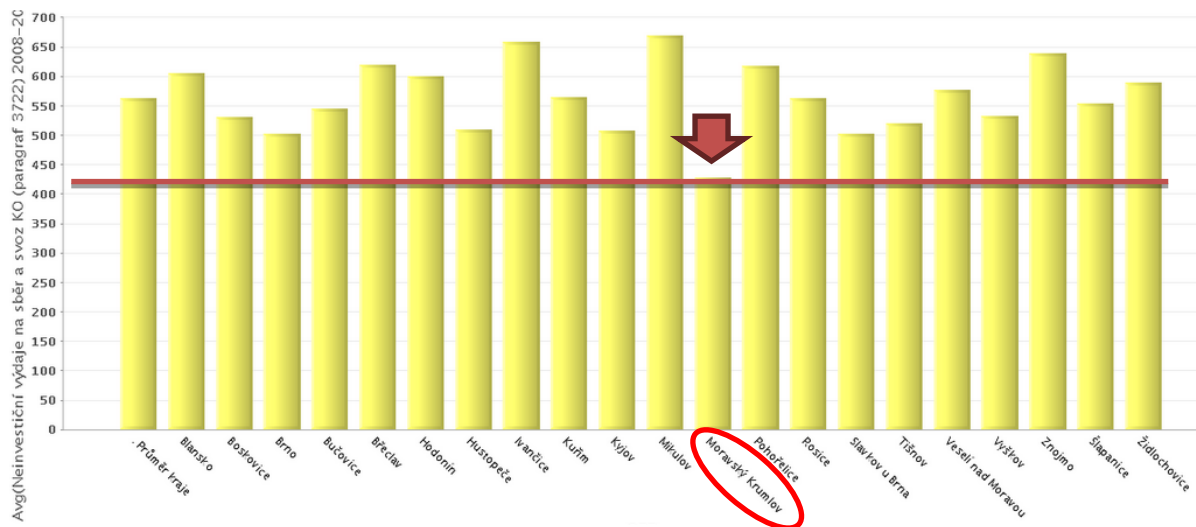
Pro kompletní ilustraci je vhodné rovněž zmínit srovnání celkových neinvestičních výdajů na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO. Jejich průměrné hodnoty byly za sledované období nejnižší v kraji: průměrná úroveň celkových neinvestičních výdajů na odpady - ca 486 Kč/obyv./rok a průměrná úroveň neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO - ca 427 Kč/obyv./rok.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 4: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

Obrázek 5: Průměrné neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje) na sběr a svoz komunálního odpadu v období 2008 – 2012 (v Kč/obyv./rok)

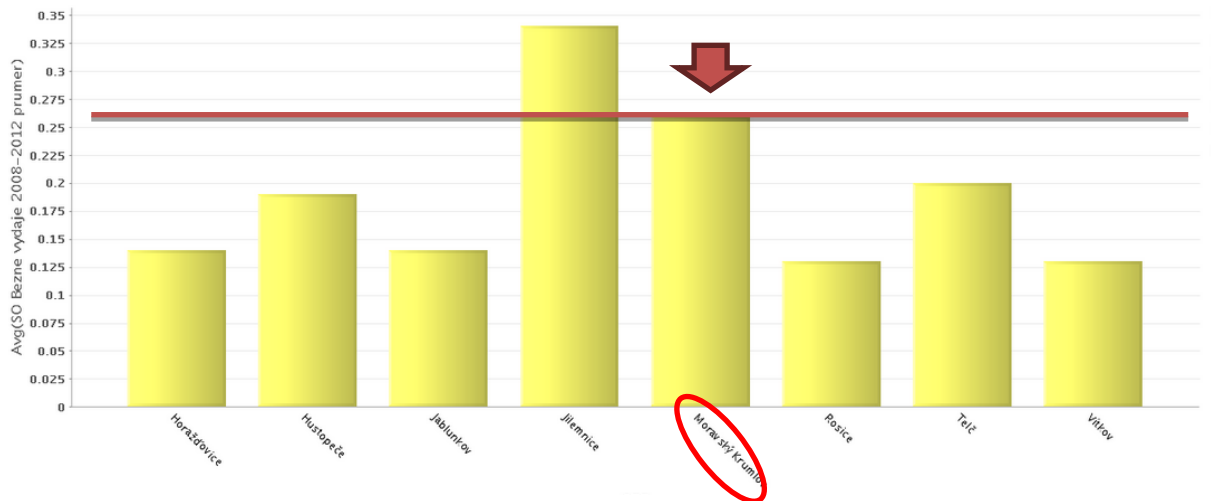
4. Sociální služby

Z pohledu sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout komparaci **běžných a kapitálových výdajů na obyvatele**. Hodnoty běžných výdajů dosažených moravskokrumlovským obvodem patří každoročně po SO ORP Jilemnice k 2. nejvyšším (v průměru 0,26 tis. Kč/obyv./rok). Jejich výše má navíc trvale rostoucí tendenci (s výjimkou roku 2010). Podobně i **kapitálové**, tj. investiční **výdaje** na sociální služby (průměr 0,33 tis. Kč/obyv./rok) jsou 2. nejvyšší ve skupině správních obvodů. Nicméně nemají jednoznačný trend, naopak jsou u nich patrné velké výkyvy,

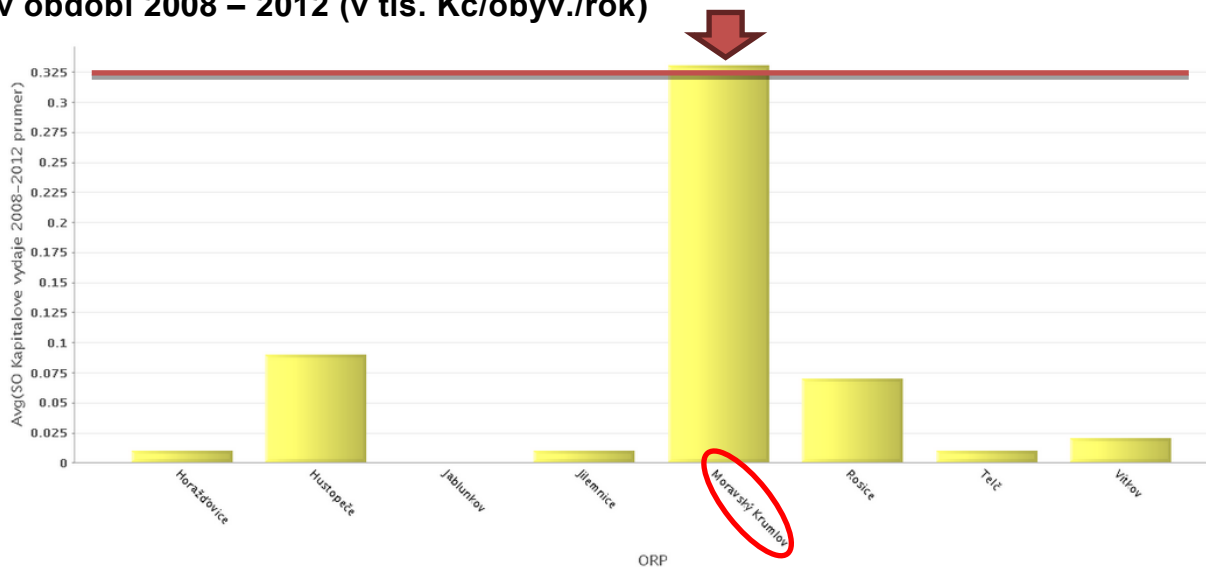
Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

kteří svědčí o nevyvážené investiční aktivitě SO ORP Moravský Krumlov. Situaci znázorňují obrázky 6 a 7.

Obrázek 6: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5,5 – 6 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008-2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 7: Průměrné kapitálové výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: velikost jádrové obce 5,5 – 6 tis. obyv.) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP MORAVSKÝ KRUMLOV	
základní charakteristika	<p>v Jihomoravském kraji správní obvod ORP Moravský Krumlov:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou patří mezi 8 největších obvodů z hlediska počtu obyvatel je pod průměrem kraje je nejméně osídleným obvodem
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> nízká úroveň běžných a kapitálových výdajů na žáky ZŠ ve skupině SO
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> vysoká měrná produkce tříděného skla a vysoký podíl SKO na KO SO má nízké dosažené hodnoty celkových neinvestičních výdajů na odpady a neinvestičních výdajů na sběr a svoz KO v kraji
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> vyšší běžné výdaje na sociální služby na obyvatele a je u nich patrný rostoucí trend naopak u kapitálových výdajů na sociální služby na obyvatele jsou patrné výkyvy

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad